

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по стопански науки и управление
за резултатите от извършеното оценяване по процедура за
програмна акредитация на докторска програма
„Маркетинг“ от професионално направление 3.8
„Икономика“ в Нов български университет**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за програмна акредитация на докторска програма „Маркетинг“ от професионално направление 3.8 „Икономика“ в Нов български университет.

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (20.10.2016 г.) критерии за програмна акредитация на докторски програми в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 85, ал. 1 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА

№	Решения	Номер и дата на протокол / дата на извършено действие
.	Откриване на процедурата от АС	12.01.2023 г./ Протокол № 1
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	09.03.2023 г./Протокол № 5
3.	Извършено посещение на ЕГ	По документи
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	02.08.2023 г./Протокол № 29
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	13.09.2023г./Протокол № 31
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА (отн. становището на оценяваната институция) ПК предоставя доклада на АС	

1. **доц. д-р Анелия Радулова**, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – ръководител на ЕГ
2. **доц. д-р Теофана Димитрова**, Пловдивски университет „П. Хилендарски“ – ръководител ЕГ – член на ЕГ
3. **Цветомира Пенкова**, докторант в Университет за национално и световно стопанство – член на ЕГ

Наблюдаващ процедурата член на ПК: доц. д-р Мария Кехайова-Стойчева

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ

Настоящата процедура за оценка е насочена към **проект за откриване на нова докторска програма** в професионално направление 3.8. „Икономика“ в Нов български университет (НБУ). Висшето училище е получило акредитация на ПН 3.8 „Икономика“ за ОКС „бакалавър“ и „магистър“ през 2019 г. с оценка 8.59.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРОГРАМНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ДОКТОРСКИ ПРОГРАМИ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/- ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 78, АЛ. 3 ОТ ЗВО /ТАБЛИЦА 5/

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 1.1. Висшето училище или научната организация имат публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване качеството на обучението по докторската програма.

По 1.1.1.

ВУ осъществява своята образователна и научноизследователска дейност в съответствие с утвърдената политика по качество. ВУ разглежда осигуряването на качеството на обучение като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности. Обучението се провежда в съответствие с нормативните изисквания, установени в (1) националните нормативни актове: Закон за висшето образование; Закон за развитие на Академичния състав в Република България; Закон за насърчаване на научните изследвания; и (2) вътрешните нормативни актове: Стратегия 2020 на НБУ; Наредба за държавните изисквания за приемане и обучение на докторанти; Правилник за устройството и дейността на НБУ; Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ; Наредба за учебния процес в НБУ; Процедура за обучение на докторанти в НБУ; Наредба за студентите в НБУ; Наредба за защита на интелектуалната собственост.

В съответствие със Стратегия 2020 на НБУ, политиката по качеството е насочена към развитие на образованието в НБУ в подкрепа на потребностите на студентите и очакванията на външната среда и към създаването на изследователски капацитет за утвърждаване и поддържане на положителния и креативен публичен образ на НБУ. Основната стратегическа цел е за насочване на университетското образование към образователните потребности на студентите в съответствие с очакванията на външната среда и развитие на Системата за управление на качеството.

Провежданата от НБУ политика по качеството съответства на неговата мисия, публично оповестена на уеб сайта на ВУ, фокусирана върху (1) формиране на предприемчиви и социално отговорни личности; (2) осъществяване на обучение и научни изследвания по международни стандарти; и (3) активизиране на академичен потенциал за участие в динамично развиваща се социално–икономическа среда.

По 1.1.2.

Основните аспекти на политиката по качеството във всички образователни степени и форми на обучение са описани в Система за управление на качеството (СУК) на НБУ. В Системата за качество на НБУ са включени подробни стандарти за придобиване на знание, разбиране и умения; критерии за приемане и утвърждаване на учебни програми и учебни курсове; показатели за оценяване на учебни програми и учебни курсове; показатели за атестиране и стандарти за заетостта на преподавателите и процедура за вътрешна акредитация на департаментите в НБУ. В СУК, основен показател за качеството на образованието е степента на лична удовлетвореност на студентите и общото самочувствие на възпитаниците на университета.

В НБУ съществува действаща и ефективно функционираща СУК, сертифицирана по ISO 9001:2015 от Bureau Veritas Certification Holding SAS – UK Branch през март 2019 г. Сертификацията обхваща: обучение в редовна, дистанционна и електронна форма по програмите за: образователните степени „професионален бакалавър“, „бакалавър“, „магистър“ и много програми – втора специалност; научната и образователна степен „доктор“; научната степен „доктор на науките“; професионална квалификация, продължаващо обучение и следдипломна специализация. През 2022 г. е преминал успешно ресертификационен одит по ISO 9001:2015, приключил със сертификат с валидност до март 2025 година. В периода 2018-

2023 г. департамент „Икономика“ е преминал успешно през 2 вътрешни одита по стандарта ISO 9001: през 2020 г. и 2023 г.

Целите на докторската програмата кореспондират със Стратегия 2020 на НБУ. Мотивите на основното звено (Департамент „Икономика“) за разкриване на ДП „Маркетинг“ се основават на установените обществени потребности от висококвалифицирани специалисти и изследователи в областта на маркетинга.

Констатирано е, че съществува съответствие между академичната среда и спецификата на ДП „Маркетинг“. Обучението в докторската програма ще се осъществява от хабилитирани и нехабилитирани преподаватели с необходимия профил и с доказана квалификация в областта на маркетинга, управлението на маркетинга, международната търговия и международните икономически отношения.

Приемът и обучението на докторанти по ДП „Маркетинг“ ще се осъществява в съответствие с действащото законодателство, при съблюдаване изискванията на всички външни и вътрешнонормативни документи, в т.ч.: 1) ЗВО; 2) ЗРАСРБ; 3) ППЗРАСРБ; 4) Наредба за развитие на академичния състав в НБУ; 5) Наредба за учебния процес в НБУ; 6) Процедура за обучение на докторанти. Посочените вътрешни нормативни документи описват процедурите, касаещи приема, обучението и придобиването на ОНС „доктор“ в НБУ. Третират се въпросите, свързани с организацията на процеса на обучение, академичен и преподавателски състав, провеждане на обучението, оценка на знанията, уменията и компетентностите, мобилност, публикации и др. Нормативните документи са публикувани на сайта на НБУ.

По 1.1.3.

НИД е регламентирана в Правилника за устройството и дейността на НБУ. Организацията на научноизследователската дейност на преподавателите се осъществява в съответствие с Наредбата за заетостта на преподавателите в НБУ и правилниците към нея. НБУ провежда отговорна и целенасочена политика и по отношение реализиране на взаимовръзката между научните изследвания и обучението в ОНС „доктор“, към която се предвижда да се придържа и екипът по ДП „Маркетинг“. НИД на докторантите е регламентирана в Наредбата за развитие на академичния състав и правилниците към нея, както и в Процедурата за обучение на докторанти.

По 1.1.4.

НБУ следва строга политика за защита на авторските права върху научни и експертни текстове и материали, методически разработки по учебната документация и други форми на интелектуална собственост, регламентирана в „Наредба за защита на интелектуалната собственост в НБУ.

Във НБУ са създадени условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. ВУ разполага с антиплагиатска програма – „ПлагСкан (PlagScan)“ – срещу неправомерно цитиране в дисертационни трудове и научни публикации на студенти, докторанти и преподаватели. Обхватът на проверките и мерките за санкциониране при установено плагиатство са регламентираны в НРАС на НБУ. Вътрешната система за академична почтеност ще е приложима и към докторантите от ДП „Маркетинг“.

Във НБУ действа утвърден Етичен кодекс, регламентиращ етичните принципи, които ръководят дейността на академичния състав, служителите, студентите и докторантите. Сред водещите принципи са „уважение, доверие, отговорност, почтеност, лоялност, инициативност, откритост, безпристрастност, толерантност, справедливост“. Във връзка с прилагането на Етичния кодекс, във ВУ е учредена Етична комисия.

За периода на акредитация няма регистрирани и документирани процедури за предотвратяване на дискриминация, както и за санкциониране на изпитни измами и плагиатство.

Изводи на ПК по изпълнение на Стандарт 1:

1. Обучението по ДП „Маркетинг“ ще се провежда при спазването на действащото

законодателство. На основание документираните мисия, цели и задачи на НБУ, обучаващото звено, Департамент „Икономика“, има потенциал за осъществяване на необходимото професионално равнище обучение и научни изследвания по ДП „Маркетинг“.

2. НБУ има официално утвърдена политика за осигуряване на качеството, на която е подчинено и обучението в докторантура. За периода на акредитация са проведени 2 вътрешни одити. Обучението в ДП „Маркетинг“ ще е подчинено на съществуващата институционална система за качеството.

3. Обучението по ДП „Маркетинг“ ще се осъществява съобразно политика на обвързаност между научните изследвания и обучението в ДП, която се реализира чрез утвърдени правила и стандарти във НБУ. Необходимите взаимовръзка и интеграция между научните изследвания, преподаването и обучението на докторанти по ДП „Маркетинг“ могат да бъдат постигнати както чрез изградената академична инфраструктура, така и чрез вътрешната регулаторна рамка.

4. В НБУ действа официално приет Етичен кодекс за осигуряване на академично единство. ВУ разполага с адекватни правила, гарантиращи академичните свободи, нетърпимостта към проявите на дискриминация и академични измами, прилагането на процедури и средства за проверка на оригиналността и автентичността на дисертационни трудове и други научни разработки. Предвижда се обучението по ДП „Маркетинг“ да е подчинено на тези правила.

СТАНДАРТ 2. РАЗРАБОТВАНЕ И ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 2.1. Висшето училище или научната организация изгражда и прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на докторските програми при съдействието на висококвалифицирани учени, представители на промишлеността и други заинтересовани страни.

По 2.1.1

Обучението на докторанти по ДП „Маркетинг“ ще се осъществява на базата на учебна документация, изцяло съобразена с изискванията на ЗВО, ЗРАСРБ, ППЗРАСБ, както и на вътрешните нормативни актове: Правилник за устройството и дейността на НБУ, Наредба за развитието на академичния състав на НБУ, Наредба за учебния процес в НБУ, Процедура за обучение на докторанти, Наредба за студентите в НБУ, Наредба за защита на интелектуалната собственост в НБУ, Стандарт за кредитиране на дейността на докторантите в НБУ, Стандарт за учебна програма, аудиторен и тренингов курс и др.

По 2.1.2

Документацията за придобиване на ОНС „доктор“ в НБУ е разписана в Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ и Процедурата за обучение на докторанти към Наредбата за учебния процес в университета. Дейностите при обучението на докторантите са разпределени в Процедура за обучение на докторанти. Документацията се разработва и обновява в съответствие с измененията на законовата уредба на Република България.

Процедурата по приемане и оценяване на учебните програми в ОНС „доктор“ са регламентирани в СУК (т. 4 Критерии за приемане на учебна програма и т.5 Стандарти за учебни програми). Учебната документация по ДП „Маркетинг“ е разработена, обсъдена и утвърдена в съответствие с утвърдения Стандарт за задължително съдържание на обучението в докторантура във НБУ.

Актуализирането на документацията се състои основно в частично изменение на утвърдените индивидуални планове на докторантите, с цел да съответстват най-точно на изискванията на дисертацията в процеса на нейната разработка.

По 2.1.3

Констатирано е, че съществува пълен набор от образци на документи, осигуряващи целия процес на обучението в докторантура (достъпни на страницата на НБУ). Разработването, одобряването, наблюдението и контролът по спазване на съдържанието и качеството на

учебната документация се подчинява на строго установени процедурни правила, заложен в вътрешните нормативни документи на НБУ и в съответствие с националните нормативни разпоредби.

Основната цел при обучението на докторанти от ДП „Маркетинг“ е ясно формулирана в описанието на програмата (Представяне ДП „Маркетинг“) и е насочена към това, обучаваните да придобият умения за изследване, критичен анализ, аргументирана оценка, гъвкаво и креативно решаване на бизнес въпроси, свързани с маркетинговите проблеми. Изведена е и спецификата на ДП „Маркетинг“ с фокус върху еволюцията, тенденциите и перспективите в съвременното развитие на теорията и практиката в областта на маркетинга и тяхното практическо приложение в реалния бизнес на глобално, регионално и национално ниво, със специфичен фокус върху България.

Информацията за програмата включва: процедурата за обучение на докторанти, форма на обучение, прием, компетенции, възможности за реализация, учебна програма по специалността, паспорт на курс, който има следните параметри: характеристика на учебен курс (наименование на курса, сигнатура, хорариум, лектор(и), брой кредити, програма, департамент, факултет); вид на курса; форми на обучение; форми за проверка и оценка на знания и умения; анотация и цели на курса; предварителни изисквания; компетенции; техническо осигуряване на обучението; тематичен план на курса и препоръчителна литература, творческа автобиография на преподавателя. Информацията за докторанта включва: Стандарт за кредитиране на дейността на докторанта; Общ работен план и индивидуален учебен план на докторанта; Атестация на докторанта.

Квалификационната характеристика на ДП „Маркетинг“ е разработена съгласно утвърдения, в НБУ, стандарт (СУК). Характеристиката съдържа: област на висше образование, цел и задачи на програмата, процедурата за обучение, придобитите компетенции и възможностите за реализация на докторантите, завършили докторска програма „Маркетинг“. В нея не са посочени: формата на обучение и на завършване, продължителността на обучението, както и знанията и уменията, които завършилите ДП „Маркетинг“ ще придобият съобразно дескрипторите на ниво 8 от Национална квалификационна рамка на Република България¹. Констатирано е, че в Квалификационната характеристика, спецификата на обучението в ДП „Маркетинг“ не е ясно формулирана.

Учебният план по ДП „Маркетинг“, в структурно отношение, включва ясно дефинирани образователна и научната програми при обучение на докторантите и защита на дисертационен труд. Критериите за оценка, на придобитите по време на обучението знания и умения на докторантите във НБУ, са разписани в образеца за атестация на докторанта. Натрупването и трансфера на кредити на докторантите по ДП „Маркетинг“ ще е подчинено на Стандарта за кредитиране на дейността на докторантите, описан в СУК на НБУ.

Показателите за оценка дейността на докторантите в НБУ и бланките на общия работен план, на индивидуалния учебен план и на формата за атестацията на докторанта за съответната година са публично оповестени на сайта на университета (<https://nbu.bg/bg/fakulteti/magistryrski-fakultet/blanki-i-formulqri>).

По 2.1.4

Във ВУ се извършва периодичен контрол върху състоянието на учебната документация чрез външни одитиращи институции, в съответствие с действащата СУК. Констатирано е, че квалификационната характеристика и учебния план на ДП „Маркетинг“ е „оценена“ от 3-ма потенциални потребители на кадри и доказани специалисти в областта.

При разработването на квалификационната характеристика на ДП „Маркетинг“, обучаващият екип е отразил състоянието и тенденциите в развитието на докторските програми по ПН 3.8 „Икономика“ на други ВУ, образователни и научни организации в страната и в чужбина. Осигурена е съпоставимост с аналогични програми при запазване спецификата на ДП „Маркетинг“ към НБУ.

¹ Национална квалификационна рамка на Република България (РМС № 96/02.02.2012)

По 2.1.5

ДП „Маркетинг” е съвместима с докторски програми в областта на ПН 3.8. Икономика в други български и чуждестранни ВУ.

НБУ дава възможност за мобилност на студенти, докторанти и преподаватели, включително в направление 3.8. Икономика, като си партнира по Програма Еразъм+ с университети в Белгия, Германия, Франция, Гърция, Италия, Латвия, Полша, Португалия, Румъния, Турция.

По 2.1.6

В НБУ е установена практика за регулярно проучване мнението на обучаемите студенти и докторанти, която ще се приложи и към докторантите от ДП „Маркетинг“. Актуализирането на учебните програми, в т.ч. и докторските, се осъществява на основата на изградената във ВУ система за наблюдение, контрол и оценка. Дейностите по оценка качеството на учебните програми и периодичността им са регламентирани в СУК в НБУ. Адаптирането на учебните програми към промените в средата са текущи, семестриални, годишни и на всеки две години.

Изводи на ПК по изпълнението на Стандарт 2:

1. Разработването и одобряването на ДП „Маркетинг“ е осъществено в съответствие с утвърдените във НБУ процедури. Учебната документация е разработена съобразно изискванията на ЗВО, ЗРАСРБ, ППЗРАСБ, дескрипторите на ниво 8 от НКР на Република България и постижения на управленската наука.

2. НБУ има организация и стандарти за разработване, одобряване и прилагане на учебната документация в ДП „Маркетинг“. Квалификационната характеристика и учебният план са разработени след проучвания и писмено изразени мнения от потребителите на кадри.

3. Наличната документация на ДП „Маркетинг“ отразява целите, задачите и очакваните резултати от образователната и научната дейности, свързани с обучението на докторантите. Квалификационната характеристика не съдържа основни елементи. В обучението по ДП „Маркетинг“ е предвидено прилагането на системата за натрупване на кредити, разписана в Стандарт за задължително съдържание на обучението в докторантура във НБУ.

4. При разработването и одобрението на учебната документация по ДП „Маркетинг“ са взети под внимание резултатите от направени проучвания относно развитието на науката и изискванията на потребителите на кадри.

5. ДП „Маркетинг“ е съвместима с докторски програми в областта на ПН 3.8. Икономика в други български и чуждестранни ВУ.

6. Наблюдението, контролът и оценката на документацията по ДП „Маркетинг“ ще се реализират в съответствие установените във ВУ процедури.

СТАНДАРТ 3. ОБУЧЕНИЕ, ПРЕПОДАВАНЕ И ОЦЕНЯВАНЕ, ОРИЕНТИРАНИ КЪМ СТУДЕНТИТЕ

Критерий 3.1. Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на докторантите в процеса на обучението и провеждането на научни изследвания, както и подготовката на дисертационния труд.

По 3.1.1.

Обучението в ДП „Маркетинг“ ще бъде насочено към стимулиране активността на докторантите, както и на тяхната самостоятелност, ангажираност и иновативност. Подготовката ще се реализира в съответствие с институционално приетите Процедура за обучение на докторанти в НБУ и Наредба за учебния процес в НБУ (чл. 10).

По 3.1.2.

За обучението на докторантите по ДП се предвиждат индивидуални и колективни форми за контрол от страна научния ръководител и ръководителя на департамент „Икономика“. Индивидуалните форми за обучение на докторантите по ДП са самоподготовка за полагане на

докторантски изпити, провеждане на практически изследвания, разработване на дисертационни трудове и осъществяване на научни публикации във връзка с тях, участия с доклади на научни форуми и други форми за самостоятелна ангажираност на докторантите. Колективните форми включват посещения и участия на докторантите в докторантски курсове и семинари, провеждане на семинарни занятия (упражнения), обсъждания на дисертационни трудове и техни части на заседания на обучаващото звено по програмата и други форми за групов образователна и научна дейност на докторантите.

По 3.1.3.

Обучението на всеки докторант в ДП ще се осъществява по *индивидуален учебен план* (ИУП) за целия срок на обучение (по стандартизирана бланка за ВУ) с пет заложиени дейности на докторантите – обучение (курсове и семинари, специализиран изпит по тясна специалност, чужд език, компютърни умения, други), научноизследователска работа (изнасяне на доклади, научни публикации, международна специализация и др.), преподавателска работа, теренна работа, практика и *общ работен план* (ОРП) на докторант за всяка академична година (също по стандартизиран образец за ВУ), съдържащ три части – докторантски минимум (специална подготовка, общообразователна подготовка), работа над дисертационния труд (научноизследователска работа, преподавателска дейност, стаж във фирма/организация). И ИУП, и ОРП ще се изготвят при контрол от страна на научния ръководител. Докторантите ще бъдат задължени да отчитат своята работа пред обучаващото звено за всяка изтекла академична година. След обсъждането на извършените дейности от тях в съвета на департамента, атестациите им ще се утвърждават от Факултетният съвет на Магистърски факултет.

По 3.1.4.

Разработени са паспорти на шест обучителни курсове по ДП – Стратегически маркетингови модели, Поведенческа икономика и потребителско поведение, Управление на стойността на бранда, Устойчивост в маркетинга, Стратегическо управление на маркетинга в глобалния бизнес, Продуктова конкурентоспособност. Те съдържат информация относно присъжданите кредити, професионалното направление на курса, обучаващото звено на курса, предварителните изисквания, получаваните компетенции, техническото осигуряване, тематичния план, формите на оценяване, препоръчителната литература, творческата автобиография на лектора. Прави впечатление, че три от паспортите са ориентирани към обучение на студенти, а не на докторанти. Освен това, в пет от учебните курсове, като форми на оценяване са посочени – участие в дискусия, практическа задача, казус (Стратегически маркетингови модели, Управление на стойността на бранда), текущо оценяване – разработване на 2 теми, финално оценяване – разработване на 2 теми (Устойчивост в маркетинга, Стратегическо управление на маркетинга в глобалния бизнес, Продуктова конкурентоспособност). Не са открити налични данни за публично оповестяване на методите за оценяване на постиженията на докторантите в ДП „Маркетинг“. На институционално ниво е приет Стандарт за кредитиране на дейността на докторантите в НБУ, в който се задават *показатели* (в четири части – за научноизследователска дейност, докторантски минимум, обучение, преподавателска (експертна дейност), *начин на отчитане, присъждани кредити*.

По 3.1.5.

Сред официално приетите документи на ВУ липсва такъв, който урежда правилата за разглеждане на жалби от докторанти. В спомената вече Наредба за студентите в НБУ (глава IX) са уредени въпроси, свързани: със студентските такси за обучение, с учебния процес (напр. неудовлетвореност на студентите от действията на Декана на факултета и др.), с административното обслужване в Централна студентска администрация (ЦСА). От доклада-самооценка по ДП, става ясно, че адресати на жалби на докторантите могат да бъдат всички институции в университета, включително Ректора на НБУ или Председателя на Настоятелството.

Изводи за изпълнението на Стандарт 3:

1. Подготовката и обучението на докторанти по ДП „Маркетинг“ ще се реализира чрез

съвременни образователни форми и методи като се полагат усилия да се използват научните постижения по докторската програма.

2. За докторантите в ДП „Маркетинг“ се предвиждат различни колективни и индивидуални форми на обучение, които са включени в индивидуалния и общия работен план на докторанта. Система за натрупване и трансфер на кредити, описана в СУК на НБУ, осигурява възможност за оценка на изпълнението на дейностите в ИУП на докторантите

3. Контрол по изпълнение на заложените дейности в индивидуалния и общия работен план ще се осъществява от страна на научния ръководител, Съвета на департамента и Факултетния съвет на Магистърски факултет при годишното отчитане и атестиране на докторантите. Редовните докторанти със стипендия ще имат задължението да се отчитат и тримесечно.

4. Не са налични данни за публично оповестени методи за оценяване постиженията на докторантите в ДП „Маркетинг“.

5. Във НБУ се прилагат официално приети и оповестени процедури за разглеждане на жалби от студенти. Не са налични данни за съществуваща процедура или вътрешен акт за подаване и разглеждане на жалби от страна на докторантите в НБУ.

СТАНДАРТ 4. ПРИЕМ, РАЗВИТИЕ, ПРИЗНАВАНЕ И СЕРТИФИЦИРАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ.

Критерий 4.1. Изградени са структури и са разработени вътрешнонормативни документи (правилници, разпоредби, инструкции) за функционирането на системата – от приема на докторантите включително до и след тяхната професионална реализация.

По 4.1.1.

НБУ има утвърдени и оповестени вътрешни актове, които регламентират функционирането на системата от приема, обучението, развитието и дипломирането на докторантите. Пакетът от вътрешни актове, касаещ етапите от „жизнения цикъл“ на докторантите от ДП включва: Наредба за развитието на академичния състав на НБУ, Наредба за учебния процес в НБУ, Процедура за обучение на докторанти, които са съобразени с действащото законодателство на РБългария.

Вътрешните актове на ВУ уреждат алтернативни варианти за срок на обучение в ОНС „доктор“. Така напр. в Наредбата за учебния процес в НБУ е фиксиран стандартен срок на обучение 3 години (чл. 10, ал. 2), а Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ (чл. 4, ал. 4) допуска обучение в редовна докторантура с минимален срок от две години, а в самостоятелна форма на обучение – с минимален срок три семестъра.

Приемът на докторанти в редовна форма на обучение се извършва с конкурс, който се провежда веднъж годишно - през месец септември. Съветът на Департамент „Икономика“ на НБУ прави предложения до Декана на Магистърски факултет на НБУ за обявяване на конкурса (в което се посочват темата на докторантурата, научната област и професионални направления, научния ръководител). Деканът на Магистърски факултет на НБУ внася предложението в Академичния съвет на НБУ, който взема решение за обявяване на конкурса. Конкурсът включва изпит по специалността и по един избран от докторанта чужд език (сред английски, френски, немски, испански, италиански). Изпитите се провеждат от изпитни комисии, назначени със заповед на Ректора на НБУ, в състав от три хабилитирани лица в същата научна област. Изпитът по специалността е писмен и устен. До устен изпит се допускат получилите оценка най-малко много добър 4,50 на писмения изпит. По предложение на Съвета на Департамент „Икономика“ и след решение на факултетния съвет на Магистърски факултет, Ректорът издава заповед за зачисляване на докторанта.

Приемът на докторанти на самостоятелна подготовка се извършва без изпит, през цялата академична година. Кандидатът предлага за обсъждане в Магистърски факултет на НБУ Проект на дисертационния труд, (дисертационния труд, който е разработен в основната му част), и библиография. След решение на Съвета на департамента, Ръководителят на департамента прави предложение до Декана на Магистърски факултет (съдържащо темата на

дисертацията, научната област, индивидуален план за работа и научния ръководител).

Обучението на докторанти по съответната ДП се осъществява по утвърден от Факултетния съвет на Магистърски факултет индивидуален и работен план на докторанта.

Приключването на обучението по ДП ще изисква получаване на не по-малко от 180 кредита, разпределени в както следва: 90 кредита от научна дейност, в т.ч. участие в научни конференции и семинари; публикуване на доклади и научни съобщения; 40 кредита от обучение, в т.ч. 10 кредита от курсове по специалността и 30 кредита от докторски минимум; 20 кредита от преподавателска/експертна дейност, включваща водене на лекции, научно ръководство или рецензиране на дипломни тези, участие в колективни или самостоятелни научноизследователски проекти; 30 кредита от защита на дисертационен труд.

След покриване на изискуемите кредити (без тези за защита на докторска дисертация), по предложение на Съвета на департамента и с решение на Факултетния съвет на Магистърски факултет, докторантът придобива право на защита. Докторантите, придобили право на защита, се отчисляват със заповед на Ректора.

За допускане до защита и присъждане на ОНС "доктор", докторантът трябва да е отчислен с право на защита, да е подготвил дисертационен труд, който съдържа научни или научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката, и да е представил автореферат. Докторантът представя дисертацията си на научния ръководител, който преценява готовността за защита и предлага пред Съвета на департамента стартирането на процедура за предзащита.

По 4.1.2.

Основните форми за включване на докторанти в научноизследователската дейност на ВУ са: участие в изпълнение на изследователски проекти (регламентирано в утвърден Статут на Централен фонд за стратегическо развитие); публикуване на научни разработки в сборници, издавани от НБУ; участие в научни конференции и др. форуми.

По 4.1.3.

Участието на НБУ в консорциум ERUA, част от инициативата на Европейски университети по програми Еразъм+ и Хоризонт Европа, дава възможност на докторантите в ДП да осъществяват международен обмен за обучение и преподаване и да създават партньорства и да участват в значими международни научни поректи. Департамент „Икономика“ има подписани договори по програма Еразъм+ с възможност за мобилност на докторантите с 16 ВУ от 10 държави.

По 4.1.4.

В НБУ е създадена и функционира административна система, чиито процедури позволяват регистриране и проследяване на протичането на докторантурите от момента на зачисляване до момента на защитата, както и реализацията на завършилите докторанти.

Изводи на ПК за изпълнението на Стандарт 4:

1. В НБУ са разработени и приети, вътрешни актове, регламентиращи всички етапи на жизнения цикъл на докторанта. Те са публично оповестени на сайта на ВУ.

2. В НБУ са създадени правила и са осигурени възможности за включване на докторантите в научноизследователската и проектна дейност на основата на нормативни документи, регламентиращи организацията, управлението и финансирането на научноизследователската дейност в ПН 3.8 „Икономика“ в съответствие със стратегията и приоритетите за научни изследвания във НБУ.

3. НБУ осигурява възможности за мобилност на докторантите, в т.ч. периоди на обучение в други ВУ. Налице са сключени рамкови споразумения и договори за сътрудничество по професионално направление 3.8 Икономика с 16 чуждестранни университети.

4. Във ВУ е създадена административна система за регистриране хода на докторантурите и реализацията на завършилите докторанти.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1 Висшето училище или научната организация има разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав, за подготовка на докторанти, която е част от стратегията за развитие на институцията.

По 5.1.1

В НБУ, условията за придобиване на научни степени и за заемане на академични и други длъжности на академичния са регламентирани в Наредба за развитие на академичния състав във НБУ. Изискванията към кандидатите са съобразени с минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 от ЗРАСРБ. Процедурите съответстват на нормативните изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ЗВО.

Някои аспекти на процеса по управление на кадрите се регламентират от „Правилник за устройството и дейността на НБУ“ и „План за академичното развитие на департамент „Икономика“.

Планът за академичното развитие на департамент „Икономика“ предвижда непрекъснато усъвършенстване и стриктно спазване на политиката за осигуряване на качествен академичен състав, който да обезпечи обучението на докторантите.

По 5.1.2.

Подготовката на докторантите от ДП „Маркетинг“ ще се осъществява от 3-ма хабилитирани преподаватели с доказана квалификация в областта ПН 3.8. „Икономика“ и един, с присъдена научна степен и придобито научно звание по ПН. 3.7. „Администрация и управление“. Двама от хабилитираните преподаватели - един доцент и един професор, са с придобита академичната длъжност по научна специалност „Маркетинг“.

В обучението в ОНС „доктор“ по ДП „Маркетинг“, ще са ангажирани 7 преподавателя, четири, от които, хабилитирани. От тях, с квалификация в областта на ДП, са един професор, един доцент и двама главни асистенти. Средната възраст на хабилитирания състав с квалификация по ДП „Маркетинг е 53,5 години, а на нехабилитирания състав с квалификация – 44 години. С компетенции по ДП са трима от преподавателите – двама доценти и един гл. асистент, чиято средна възраст е 45 години. Към 01.05. 2022 г., 100% от преподавателите, ангажирани с обучението на докторанти по ДП „Маркетинг“, са на първи основен трудов договор.

По 5.1.3.

Научноизследователската дейност на преподавателите в НБУ се регламентира и осъществява в съответствие с редица вътрешни нормативни документи: Наредбата за заетостта на преподавателите, Наредбата за развитието на академичния състав и Системата за управление на качеството, включваща стандарт за научноизследователската дейност на преподавателите. Научноизследователската дейност се финансира на проектен принцип от: Централен фонд за стратегическо развитие (ЦФСР) към НБУ, фонд „Учебни програми“ към факултетите на университета, фондове на департаментите, както и от външни за НБУ източници. Оценка на научноизследователската активност на преподавателите, ангажирани в обучението по ДП „Маркетинг“, е осъществена в критерий 5.2.1.

Критерий 5.2. Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея

По 5.2.1

Научноизследователското и дидактическото публикационно портфолио на академичния състав, който ще е ангажиран с обучението на докторанти в ДП „Маркетинг“ за периода на акредитация включва общо 191 публикации, от които: 4 монографии (2.09%), 9 студии (4.71%), 86 статии (45.03%) и 92 доклада (48,17%). От общия брой публикации, 81.68% са в страната, а 18.2% – в чужбина. Очертава се тенденция към увеличаване на средния брой публикации в страната на един преподавател от ДП „Маркетинг“, които са 1.68 пъти повече в сравнение с първата година от анализирания период.

Публикациите по проблематиката на ДП „Маркетинг“ на преподавателите, ангажирани

с обучението, са 46,07% от общия брой, а на хабилитираните – 37.77%. От общия брой публикации по проблематиката на ДП на хабилитираните преподаватели, 59.09% са на тези, с квалификация по ДП „Маркетинг“. Делът на публикациите по проблематиката на ДП на хабилитираните преподаватели с компетентност по ДП съставляват 22.72%.

Броят на публикациите в издания с импакт фактор и импакт ранг на преподавателите, ангажирани с обучението по ДП са 11 публикации в Scopus and Web of Science и други реферирани бази данни. Три от тях са на нехабилитирани преподаватели, от които 2 са по проблематиката на докторстака програзми. Броят на публикациите в издания с импакт фактор и импакт ранг на хабилитираните преподаватели е относително малък – 8 на брой (4.62% от общия брой публикации). От тях, 37.5% са по проблематиката на ДП.

За целия акредитационен период, средният брой публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг на един преподавател е 1.57. Две са публикациите в издания с импакт фактор и импакт ранг на хабилитираните преподаватели с квалификация по ДП „Маркетинг“ (25% от общия брой).

Табл.1. Научноизследователска дейност на хабилитираните преподаватели в докторската програма за периода на акредитация

Преподаватели, бр.	Публикации, бр.			Цитирания в издания с импакт фактор или импакт ранг, бр.	Участия в научни проекти, бр.			
	В издания с импакт фактор или импакт ранг	В издания без импакт фактор или импакт ранг	Общо		Национални	Международни	Вътрешно-институционални	Общо
Хабилитирани преподаватели с квалификация по ДП	2	38	40	42	42	13	4	1
Хабилитирани преподаватели с компетентност по ДП	2	6	8	14	8	10	7	1

За акредитационния период, средногодишното относително изменение в общата публикационна активност на един преподавател от ДП „Маркетинг“ е 5.57. Забелязани са 324 цитирания в научни издания в страната и чужбина, като 15.43% от тях са в издания с импакт фактор и импакт ранг. Средният брой цитирания на един преподавател за анализирувания период е 9.26.

За анализирувания период, преподавателите от екипа на ДП “Маркетинг” са реализирали 5 изходящи мобилности по програма “Еразъм+”, от които 2 (40%) с цел преподаване и 3 (60%) с цел обучение. Осъществени са и 16 мобилности по други международни споразумения, от които 11 (68.75%) с цел преподаване. Изходящите мобилности са реализирани в чуждестранните университети, с които НБУ има сключени договори за обмен и сътрудничество. Наблюдава се тенденция на увеличаване броя на тези изходящи мобилности на академичния състав – 93.75% от тях са осъществени през последваните две години от анализирувания период. Не се открива информация за входящи мобилности.

Екипът от преподаватели в департамент „Икономика” осъществяват ползотворно научно-изследователско сътрудничество с редица национални и чуждестранни научни институции, основните от които са: ISLA – Braganca, Португалия, Universite de LILLE 1 – Франция, Universita degli studi di Bologna – Италия, BEST – Berlin, Германия, Helibronn University – Германия и University of Ljubljana, Словения.

За периода на акредитация, преподавателите от екипа на ДП “Маркетинг” са взели участие в 117 научни форума, от които превес имат участията във форуми в страната (69.23%

в страната и 30.77% в чужбина). Средногодишно, един преподавател е участвал в 2.31 форума в страната и 1.03 форума в чужбина. Броят на участията в научни форуми на един преподавател от екипа на ДП „Маркетинг“ нараства с 0.76% средно на година (при база 2018/19 г.)

Членовете на екипа ДП „Маркетинг“ регистрират 67 участия в научно-изследователски проекти (средногодишно по 1.91 участия на едни преподавател). За всички години от акредитационния период, 100% от членовете на екипа са участвали в проекти с национално финансиране. Участията на членовете на екипа в международни научно-изследователски проекти е с тенденция за увеличение – с 1.75 пункта в сравнение с първата година от анализирания период. Хабилитираните преподаватели, с квалификация по ДП, са участвали в 18 научноизследователски проекта, от които 13 национални (72.22), 4 международни (22.22%) и един вътрешно-институционален.

По 5.2.2

Настоящата процедура е за откриване на нова ДП към департамент „Икономика“ в НБУ.

Изводи на ПК по изпълнението на Стандарт 5:

1. Планът за академичното развитие на департамент „Икономика“ предвижда непрекъснато усъвършенстване и стриктно спазване на политиката за осигуряване на качествен академичен състав, който да обезпечи обучението на докторантите.

2. Подготовката на докторантите от ДП „Маркетинг“ ще се осъществява от 3-ма хабилитирани преподаватели с доказана квалификация в областта ПН 3.8. „Икономика“ и един, с присъдена научната степен и придобито научно звание по ПН 3.7. „Администрация и управление“. Научното ръководство на докторанти от ДП „Маркетинг“ ще се осъществява от 4 хабилитирани преподаватели на първи ОТД. В обучението ще участват и трима нехабилитирани преподаватели с придобита академичната длъжност „гл. асистент“ в ПН 3.8. „Икономика“.

3. Академичният състав на департамент „Икономика“ реализира разнообразни практики и дейности в областта на ДП. Преподавателите от катедрата участват в разнообразни форми на сътрудничество с редица национални и чуждестранни научни институции.

4. Общата научноизследователска активност на академичния състав е относително висока, но малко повече от 45% е делът на публикациите по проблематиката на ДП. Средногодишното относително изменение в общата публикационна активност на един преподавател от ДП „Маркетинг“ е 5.57. Броят на участията в научни форуми на един преподавател от екипа на ДП „Маркетинг“ нараства с 0.76% средно на година. Членовете на екипа ДП „Маркетинг“ регистрират средногодишно по 1.91 участия на едни преподавател в научно-изследователски проекти. Наблюдава се тенденция на увеличаване броя изходящите мобилности на академичния състав. Не се открива информация за входящи мобилности.

5. Спецификата на настоящата процедура не позволява анализ по този критерий.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

Критерий 6.1 Висшето училище или научната организация развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортна дейности

По 6.1.1

НБУ разполага със собствен университетски комплекс на ул. „Монтевидео“ 21, разположен върху собствена земя с площ от 26 763 кв.м., включващ два учебни корпуса – Корпус 1 и Корпус 2, Аула, Център по изкуства, Университетски театър, Музей, Галерия, Спортна база, нов Център за книгата от 2016 г. (включващ Библиотеката, университетския архив и нова книжарница), служебен паркинг, ресторант „Артес“ и зелени площи. За сградите на бъдещите общежития и спортна база на университета, НБУ е закупил няколко имота – имот

от 2 650 кв.м. на ул. “Народно хоро”, кв. “Овча купел”; два имота на ул. “Монтевидео” 44, съответно от 218 и 473 кв.м.; два имота на ул. “Монтевидео” от 580 и 1459 кв.м. От есенния семестър на учебната 2020/2021 г. се въвежда в експлоатация нов 4-етажен Корпус 3 с Радио-телевизионен център (РТЦ), кинозал с 80 места и разширение на Библиотеката на НБУ.

По 6.1.2

За осигуряването на учебния процес и изследователската работа на докторантите, НБУ разполага с 5943,75 кв.м. аудиторна площ към 2021 г. (от които 4253,75 кв.м. собствени площи и 1690 кв.м. наети площи) и 13471,53 кв.м. лабораторна площ (от които 6126,53 кв.м. собствени площи и 7345 кв.м. наети площи). В сравнение с 2017 г. се наблюдава намаление на аудиторната площ и увеличаване на лабораторната площ, което, според данни от доклада-самооценка, се дължи на целенасочено преобразуване на помещения в специализирани учебни зали (лаборатории) за практическо специализирано обучение. С цел подпомагане на обучението и изследователската работа на докторантите са изградени 3 книжарници (в корпуси I и II и на адрес: Георги Раковски 191Б) с обща площ от 390 кв.м; и 2 копирни центъра - “Херох” и “Minolta”, които са предназначени за копиране на библиотечни документи на самообслужване с персонални магнитни карти, подвързване и ламиниране. Те са с обща площ от 50 кв.м. и са оборудвани с модерна цифрова и аналогова техника.

По 6.1.3

НБУ разполага с интернет свързаност (1 Gbit/sec оптична свързаност към интернет доставчика; безжична свързаност, осигуряваща връзка към интернет посредством 35 бр. високоскоростни точки за достъп; модерна IP телефонна централа, осигуряваща работата на над 300 телефонни поста). В НБУ функционира виртуална система с богата функционалност, която е приложима и за подпомагане на обучението на докторантите чрез модула Moodle НБУ (<http://e-edu.nbu.bg>).

На разположение на докторантите е общ библиотечен фонд от 140 867 документа на хартиен и електронен носител в Библиотеката на НБУ, като новопостъпилите библиотечни единици през последните пет години са 27 614. Библиотеката на НБУ разполага с осем обособени читателски зони с общо 252 места, като 94 от местата са компютъризирани. Осигурен е достъп до лицензирани бази данни, като: АПИС, БДС, ЕПИ On-line, ScienceDirect, Scopus, Web of Science, Alexander Street, Encyclopædia Britannica Online Academic Edition, Central and Eastern European Library, EBSCO, eBook Collection, GreenFILE, MasterFILE Premier, OpenDissertations, Teacher Reference Center, Emerald, JSTOR, WARC, ProQuest University Press Ebook Subscription. Освен това са закупени 14 бр. електронни книги на издателства Springer и Palgrave Macmillan с непрекъснат достъп в платформата Ebook Central.

Библиотеката на НБУ предоставя възможност на докторантите да ползват таблети и четци с електронни книги, както и организира обучителни сесии за развитие на информационна компетентност за докторанти и преподаватели от университета. В резултат на спечелен проект през 2005 г. е изграден Научен електронен архив (НЕА) на НБУ (<http://eprints.nbu.bg/>), който позволява на докторантите да депозират своите публикации в електронен вид.

По 6.1.4.

НБУ стимулира научноизследователската дейност на докторантите посредством осигуряване на: възможности за участие в изследователски проекти, финансирани чрез държавната субсидия за научноизследователска и художественотворческа дейност на ВУ; условия за публикуване на статии в университетските издания и участия в конференции, семинари, кръгли маси и др. форуми, организирани от департамента. В бюджета на НБУ се предвиждат средства за участие на докторантите във външни за ВУ форуми. Финансирането на проекти и командировки се осъществява от различни фондове: Централен фонд за стратегическо развитие (ЦФСР), Фонд „Учебни програми“ към МФ, Семестриалните бюджети на департамент „Икономика“, Студентски съвет.

Изводи за изпълнението на Стандарт 6:

1. НБУ разполага с много добра материална и информационна база, осигуряваща предпоставки за високо качество на обучението и научноизследователската дейност на докторанти, в т.ч. аудитории и работни места, лаборатории, компютри и специализирани зали, библиотечен фонд, достъп до електронни информационни ресурси и бази данни и др.

2. Осигурени са възможности за провеждане на експерименти, практики, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на дисертационните трудове. Полезна практика е осигуряването на квота за участие на докторантите във вътрешно-университетски изследователски проекти.

3. Осигурен е достъп на докторантите до специализирани български и чуждестранни научни издания и бази данни. Докторантите имат свободен достъп до световни научни бази данни, което осигурява информационно тяхната изследователска дейност.

4. НБУ провежда политика за стимулиране на научноизследователската дейност на докторантите и за публикуване на техните резултати.

СТАНДАРТ 7. УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Критерий 7.1. Висшето училище или научната организация имат изградена организация за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите

По 7.1.1.

Информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите, обхващащ целия „жизнен цикъл“, е налична в изградената интегрирана информационна система в НБУ, включваща специализирани подсистеми с регламентиран достъп. Оценяването на напредъка в обучението и научните изследвания се осъществява на основата на специфични индикатори, отчитащи развитието на докторантите в процеса на обучение. Критериите за разработване, приемане и оценяване на учебните програми и учебните курсове са регламентирани в СУК в НБУ, на основата на които е разработен и стандарта за ДП „Магистър“. На основание чл.22 от ПУДНБУ, докторантите на участват в заседанията на Академичния съвет на НБУ, в Конференцията на НБУ и в заседанията на Факултетните съвети.

НБУ регулярно събира и анализира информация за дейността на университетските структури и прилагането на политиката за осигуряване качеството на обучение на докторантите. В процеса по оценка на качеството на обучение участват и външни заинтересовани страни със становища относно: коректността на процедурите по одобряване и обновяване на учебната документация на докторската програма; развитието и успеваемостта на докторантите; удовлетвореността на докторантите от качеството на обучение; кариерното развитие на завършилите докторанти.

В НБУ е установена практика за проучване мнението на студентите и докторантите относно степента им на удовлетвореност от процеса на обучение. За целта, всеки семестър докторантите попълват анкетни карти, достъпни онлайн чрез електронната платформа Moodle-NBU. Анализът на изразените, от докторантите, мнения, оценки и предложения се осъществява от Центъра за качество и оценяване (ЦКО) на НБУ. Обобщените доклади се предоставят на университетското ръководство, структурните звена и преподавателите.

Резултатите от провеждания ежегодно мониторинг на успеваемостта на докторантите, се обсъждат на различни нива в НБУ – на програмни съвети, на департаментни съвети, на факултетни съвети, на Ректорски съвет и на Академичен съвет. Анализите са основа за предприемането на конкретни мерки и действия, насочени към повишаване на качеството на обучението в НБУ.

По 7.1.2.

В НБУ е установена система за актуализиране на програмите за обучение на докторантите в съответствие с установените стандарти в СУК на НБУ. Промените се обсъждат на Програмен съвет, приемат се на Департаментен съвет и се утвърждават на

Факултетен съвет, като се документират с доклади и протоколи от съветите и се отразяват в Електронния каталог на учебните програми на НБУ (<http://ecatalog.nbu.bg>).

Всички въпроси, свързани със стратегическите приоритети и развитието на университета, усъвършенстването на учебните програми и образователния процес се разглеждат от общоуниверситетския съвещателен орган – Конференцията на НБУ. В Конференцията участват преподаватели, студенти, докторанти, директори на програмни съвети, програмни консултанти и представители на администрацията. Предложенията за решения се адресират до Академичния съвет на НБУ.

Изводи по изпълнението на Стандарт 7:

1. Във НБУ функционира интегрирана информационна система и нормативни стандарти за управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на докторантите. Има изградени практики за проучване на удовлетвореността на докторантите от качеството на обучението. Учебната документация се актуализира периодично. Съществуващите във НБУ процедури за одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация за докторски програми ще се прилагат и по отношение на ДП „Маркетинг“.

2. Във НБУ периодично се обсъждат и огласяват публично резултатите, свързани с управлението на качеството на обучение и се предприемат мерки за промяна. Мониторингът на обучението на докторантите по ДП „Маркетинг“ предвижда наблюдение на ключови индикатори и резултати на входа, в процеса на обучение и на изхода след завършване и реализация на докторантите в съответствие със СУК.

СТАНДАРТ 8. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Критерий 8.1. Висшето училище или научната организация публикува информация за: приети документи и учебна документация на докторската програма; решения и резултати от одити, свързани с качеството на обучение на докторантите и на академичния състав; проведени университетски форуми с участието на докторанти

По 8.1.1.

НБУ провежда информационна политика, насочена към осигуряване на прозрачност върху дейността на университета, даваща възможност за обективна оценка на качеството на обучението и на образователния продукт. Политиката е адресирана към студентите и докторантите, към партньорите и обществеността, а също така и към националните и международни институции. В НБУ функционира отдел „Информационна дейност“, който отговаря за вътрешните и външните комуникации. В сайта на НБУ, подсайт „Новини и събития“, където е поместена информация за всички предстоящи университетски събития (<http://www.news.nbu.bg/bg/>). Събитията и новините се публикуват ежедневно. Използват се различни комуникационни канали за предоставяне на обективна, актуална и лесно достъпна информация относно обучението в ОНС „Доктор“.

Всички наредби, стандарти и одити са публикувани на интернет адреса на НБУ. Кандидат – докторантите имат достъп до информация в сайта на НБУ, меню „Магистърски факултет“, раздел „Докторски програми“, където е поместена актуална информация за записването, обучението и дипломирането в ОНС „доктор“, както и за актуалните конкурси за прием (<https://nbu.bg/bg/fakulteti/magistyrski-fakultet/doktorski-programi>). Докторантите в НБУ имат достъп до информация за различни специализирани обучения, за програмите за мобилност, за участие в научни форуми, семинари, летни и зимни школи, организирани от структури на НБУ, както и за начините на финансиране на дейностите и изследванията.

Информацията за докторантите се осъществява през различни електронни инструменти като E-student, MOODL-NBU, Научен електронен архив, Интегрирана информационна система, подменю „Новини и Събития“ в сайта на НБУ. Докторантите имат достъп до сайта на

НБУ, меню „Магистърски факултет“, раздел „Бланки и формуляри“, където може да бъде намерена цялата учебна документация за докторските програми (<https://nbu.bg/bg/fakulteti/magistryrski-fakultet/blanki-i-formulqri>).

В помощ на докторантите са налични електронни ресурси на библиотеката на НБУ (<https://nbu.bg/bg/library/elektronni-resursi>), информация за мобилността на академичния състав с цел преподаване и с цел обучение <https://erasmusplus.nbu.bg/bg/prepodavatelaska-mobilnost-s-cel-prepodavane>), както и електронен бюлетин с актуални конкурси за външно финансиране по национални и международни програми.

По 8.1.2.

Подробна информация за международната дейност на НБУ, свързана със сътрудничество с чуждестранни университети (по програма Еразъм+ и членство в CESEENET), с което е създадена възможност за международен обмен на студенти и докторанти, е достъпна на интернет страницата на НБУ. Докторантите от ДП „Маркетинг“ ще могат да се възползват и от различните възможности за мобилност, съвместна академична, изследователска и проектна дейност в рамките на Европейския алианс на реформистките университети (European Reform Universities Alliance, ERUA).

Докторантите имат възможност да участват с научни доклади във форуми и научни конференции, организирани от обучаващото звено, както и в такива, провеждани в страната и чужбина. Информацията за предстоящи и проведени конференции, семинари, публични лекции, майсторски класове, кръгли маси, конкурси и др. се оповестява на страницата на НБУ. Докторантите имат възможност да публикуват резултатите си в научните издания на департамент „Икономика“ и НБУ. На сайта на Издателството на НБУ (<https://publishing-house.nbu.bg/>) е осигурен достъп до учебните и научни издания на университета. В резултат на спечелен проект през 2005 г. е изграден Научен електронен архив (НЕА) на НБУ (<http://eprints.nbu.bg/>), в който са депозиран автореферати, дисертационни трудове и публикации на докторантите. Докторантските публикации в НЕА са над 2174, а достъпът е свободен за потребители от страната и чужбина.

НБУ публикува ежегодно своя Годишник „Икономика и бизнес“ – рецензирано научно издание, индексирано в международни бази данни, вписано в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД. В Годишника се публикуват резултати от научни и приложни изследвания по теми от областта на икономиката и бизнеса, в т.ч. и разработки на докторанти.

По 8.1.3.

Информираността на обществеността за развитието на докторските програми се осъществява и чрез участието на докторантите и членовете на катедрените колективи в научни конференции, симпозиуми, семинари, обучения, научно-изследователски проекти. НБУ създава различни възможности за популяризиране резултатите от изследователския труд на академичния състав и докторантите. Добра възможност са научните издания на самия университет.

Изводи за изпълнението на Стандарт 8:

1 НБУ осигурява възможности за публичност и прозрачност на целия цикъл на прием, обучение и приключване на акредитираните докторски програми, с всички съпровождащи ги нормативни документи, процедури, стимули и изяви. Информация за основни аспекти на докторантурата и научноизследователската дейност е налична и се публикува на официалния уебсайт на университета, който е със свободен достъп за всички заинтересовани лица.

2 Докторантите от ДП „Маркетинг“ ще могат да се възползват от представената на интернет страницата на НБУ подробна информация за международната дейност, свързана със сътрудничество с чуждестранни университети (по програма Еразъм+ и членство в CESEENET) и с международен обмен на студенти и докторанти.

3 Информираността на обществеността за развитието на докторските програми се осъществява и чрез участието на докторантите и членовете на катедрените колективи в научни

конференции, симпозиуми, семинари, обучения, научно-изследователски проекти. НБУ създава различни възможности за популяризиране резултатите от изследователския труд на академичния състав и докторантите сред които на първо място са научните издания на самия университет.

СТАНДАРТ 9. ТЕКУЩ МОНИТОРИНГ И ПЕРИОДИЧЕН ПРЕГЛЕД НА ПРОГРАМИТЕ

Критерий 9.1. Регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на докторските програми, съобразно еволюцията на научните знания, изследвания и технологии

По 9.1.1.

Внедрената система за управление и мониторинг на качеството (СУК) на образователния процес в НБУ. Обучението в образователна и научна степен „доктор” в университета се извършва на базата на утвърдена учебна документация, която обхваща: *квалификационни характеристики, учебни програми, учебни курсове, форми на оценяване и ежегоден график на учебния процес.*

Учебните курсове се разработват от преподавателите в НБУ и са съобразени с утвърдените стандарти. Програмите, които предлага университета, се обсъждат ежегодно от Програмните и Департаментните съвети в НБУ преди тяхното предаване в Комисията по качеството. Положителното становище на Комисията по качеството е условие за внасянето на програмите за разглеждане и утвърждаване от Факултетните съвети. Приетите програми се включват в Електронния каталог на университета, а тези които не са получили одобрението на Комисията по качество поради неспазване на приетите стандарти за учебна документация се връщат на Директорите на програмни съвети за корекции.

Учебните курсове се разработват от преподавателите в НБУ в съответствие с утвърдените стандарти за учебни курсове и показатели за оценяване на учебен курс. Паспортите на учебните курсове се приемат от Програмните съвети и се представят за становище от Комисията по качеството. Комисията разглежда и оценява предложенията за нови курсове или актуализация на съществуващи курсове в бакалавърските, магистърските, докторските и minoг-програмите. Одобренията от Комисията по качество паспорти се насочват към Деканите за разглеждане на Факултетен съвет, а тези които не отговарят на стандартите, регламентирани в СУК на НБУ, се връщат на авторите с конкретни бележки и препоръки за корекции.

По 9.1.2.

Процедурите при планирането и изпълнението на дейностите за подобряване на ефективността на докторските програми са съобразени с всички стандарти за учебна програма, учебен курс и научно-изследователска заетост на преподавателите.

При провеждане на съвети в НБУ редовно се анализират постигнатите резултати и възможностите за оптимизиране на учебната и научно-изследователската дейност. В това отношение целта е да се подбере необходимия преподавателски екип. За това се използва основно наличния академичен ресурс на НБУ и се стимулира интердисциплинарното научно знание и изследване, както и с участието в международна мобилност.

Докторантите се включват в обсъжданията и правят предложения за промени в наредбите на НБУ, в осъществяването на контрол по прилагане и усъвършенстване на СУК в НБУ, във взимането на решения за провеждане на конкурси за заемане на академични длъжности. Това участие осигурява възможности и насърчава докторантите в НБУ да проявяват активна роля в дискусиите за *учебните програми, учебните курсове, изпитните процедури* и др.

Изводи на ПК за изпълнението на Стандарт 9:

1. Във НБУ е изградена и действа система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес, базирана на приети и публично оповестени процедури за

разработване, приемане, утвърждаване и изменение на учебната документация, в който участие вземат обучаваните студенти, докторанти и потребителите на кадри. Тази добра практика е приложима с оглед бъдещото утвърждаване и актуализиране на ДП „Маркетинг“.

2. Във НБУ е изградена система за провеждане на периодичен мониторинг на успеваемостта на докторантите и предприемане на действия за повишаването ѝ, приложима и ДП „Маркетинг“. Съществуващата във ВУ нормативна уредба регламентира активното участие на преподаватели, докторанти и външни заинтересовани лица в мониторинга, прегледа и ревизията на докторските програми.

СТАНДАРТ 10. ЦИКЛИЧНО ВЪНШНО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

Критерий 10.1. Висшето училище или научната организация осъществяват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на докторските програми.

По 10.1.1

Системата за управление на качеството в НБУ регулярно е одитирана от външен сертифициран орган Бюро Веритас (BureauVeritasCertification), като валидността на сертификата за съответствие с изискванията на стандарт ISO 9001:2015 е 2021 г. През 2022 г. е преминал успешно ресертификационен одит по ISO 9001:2015, приключил със сертификат с валидност до март 2025 година. В периода 2018-2023 г., департамент „Икономика“ е преминал успешно през 2 вътрешни одита по стандарта ISO 9001: през 2020 г. и 2023 г.

В НБУ се извършват периодични самооценки на всички учебни програми и курсове, в т.ч. и на докторските програми, както и за нуждите на външни сертифициращи и акредитиращи институции. Процесите на самооценка се осъществяват на две нива – на първо ниво, Програмните и Департаментните съвети оценяват качеството на своите докторски програми всяка година, а на второ ниво чрез дейността на Комисията по качество се осъществява оценка и контрол върху качеството на програмите. Всички стандарти и показатели, които използва Комисията по качество са публикувани в Системата за управление на качеството (СУК) в НБУ. Дейностите по оценка на учебните програми в НБУ са текущи, семестриални и ежегодни.

Трябва да бъде отбелязано, че в нито един от докладите в одитирания период не е констатирана липса на актуализация на учебната документация и/или несъответствие с потребностите на докторантите и потребителите на кадри.

Изводи за изпълнението на Стандарт 10:

1. Във НБУ функционира сертифицирана СУК, съгласно изискванията на стандарт БДС EN ISO 9001:2015 от Bureau Veritas Certification Holding SAS – UK Branch. през 2021 г. е проведен ресертификационен одит. През периода на акредитация 2016-2022 г. департамент „Икономика“ е преминал успешно през вътрешен одит по стандарта ISO 9001:2015. НБУ циклично преминава през външна оценка на качеството, включително и на докторските програми. Извършват се периодични самооценки, в т.ч. и на докторските програми, като се изготвят и предоставят доклади на външни сертифициращи и акредитиращи институции.

IV. СИЛНИ И СЛАБИ СТРАНИ НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „МАРКЕТИНГ“ ОТ ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.8 „ИКОНОМИКА“ В НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Голям брой договори по програма Еразъм+, които създават възможност за мобилност на докторантите от ДП.	Липса на основни структурни компоненти в Квалификационната характеристиката на ДП, което не позволява открояването на нейната специфика.

Висока изходища мобилност на преподавателите от ДП.	В съдържателно отношение част от учебните програми (паспорти) на включени курсове са ориентирани към обучението на студенти, а не на докторанти.
Висока проектна активност на преподавателите от ДП.	Наличие на несъответствие във вътрешните актове на ВУ, отнасящи се до срока на обучение в ОНС „доктор“.
Наличие на квота за участие на докторантите във вътрешно-университетски изследователски проекти.	По-малко от половината от публикациите на преподавателите, които ще бъдат ангажирани с обучението на докторанти, са по проблематиката на ДП.
Богат библиотечен фонд и осигурен достъп до разнообразни електронни библиотечни ресурси.	
	Относително малък брой публикации по проблематиката на ДП в Scopus and Web of Science.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основата на констатациите за резултатите от извършеното оценяване ПКЧНУ предлага на Акредитационния съвет да даде акредитация на докторска програма „Маркетинг“ от професионално направление 3.8 „Икономика“ в Нов български университет.

VI. ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА ПРЕПОРЪКИ

1. В Квалификационната характеристика на ДП да бъдат отразени: формата на обучение и на завършване, продължителност на обучението, знания и умения, които завършилите ДП „Маркетинг“ ще придобият, съобразно дескрипторите на ниво 8 от Национална квалификационна рамка на Република България

Срок: м. юни 2024 г.

2. Всички учебни програми (паспорти) на включени в ДП курсове да бъдат съобразени с обучението в ОНС „доктор“.

Срок: м. юни 2024 г.

3. Да бъдат синхронизирани сроковете на обучение в ОНС „доктор“ във вътрешните нормативни актове на НБУ.

Срок: м. юни 2024 г.

4. Да се увеличава броят на публикациите с висока относителна тежест, според методиката на НАОА.

Срок: до следваща акредитация

ПРИЛОЖЕНИЯ:

Таблица 1. Преподаватели на ОТД, осигуряващи обучението по докторската програма „Маркетинг“.

Показател	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Преподаватели на първи ОТД					
1. Хабилитирани лица (бр.), вкл:	2	2	3	4	4
1.Професори (бр.)				1	1
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели				0,14	0,14
1.2. Доценти (бр.)	2	2	3	3	3
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели	0,28%	0,28%	0,43%	0,43%	0,43%
2. Нехабилитирани (бр.), вкл:		2	2	3	3
2.1.Гл. асистенти		2	2	3	3
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели		0,29%	0,29%	0,43%	0,43%
Асистент, в т.ч: с ОНС „доктор”	*	*	*	*	*
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели					
2.3. Старши преподаватели	*	*	*	*	*
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели					
2.4. Преподаватели	*	*	*	*	*
Отн. дял (%) от общия брой преподаватели					
Общ брой на преподавателите на първи ОТД:	2	4	5	7	7

Таблица 2. Публикации и цитирания на преподавателите на ПЪРВИ ОТД по проблематиката на докторска програма „Маркетинг” по календарни години

(брой)

Показатели	Години					Общо
	2018	2019	2020	2021	2022	
1. Публикации в страната – общо,	24	30	22	39	41	156
(средно на един преподавател)	3.43	4.29	3.14	5.57	5.86	
от тях: монографии	*	*	2	1	1	4
студии	3	2	2	1	1	9

статии	18	20	13	26	7	84
научни доклади	3	8	5	11	32	59
2. Публикации в чужбина – общо,	3	10	6	10	6	35
(средно на един преподавател)	0.43	1.43	0.86	1.43	0.86	
от тях: монографии	*	*	*	*	*	*
студии	*	*	*	*	*	*
статии	*	*	*	*	2	2
научни доклади	3	10	6	10	4	33
3. Публикации в реферирани и индексирани научни издания	3	4	1	1	2	11
(средно на един преподавател)	1	1	1	1	1	
4. Публикации в научни издания с импакт фактор и импакт ранг	2	3	1	2	3	11
(средно на един преподавател)	0.29	0.43	0.14	0.29	0.43	
5. Цитирания в научни издания в страната и чужбина – общо	47	94	73	70	40	324
(средно на един преподавател)	7	13	10	10	6	
в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science)	7	14	10	9	10	50
(средно на един преподавател)	1	2	1	1	1	